

Právo duševního vlastnictví

Žádný antikvariát: když si koupíte elektronickou knihu, dál už ji prodat nesmíte

ELEKTRONICKÉ KNIHY. Prodej elektronických knih a čteček k jejich využití každoročně narůstá ve světě i v Česku. Regulace, kterou je nutné se při vydávání e-knih řídit, však není totožná s úpravou pro klasické knihy. Podle advokáta Daniela Mališe u elektronické knihy například neplatí, že ji po přečtení můžeme někomu darovat nebo prodat.

Tomáš Hülle
tomas.hulle@economia.cz

Pokud něco dokáže Daniela Mališe dopálit, je to vžitý názor, že stahování z internetu pro vlastní potřebu je legální. „Licence nejsou jen k tomu, aby se autoři napakovali, ale proto, aby se podporovala jejich tvorba,“ říká partner advokátní kanceláře Mališ Nevrla Legal a podotýká, že z prodejny si také nikdo nebude odnášet věci jen tak. „Přece nebudu říkat, že je zboží pouze pro vlastní potřebu, a proto je legální si je vzít,“ uvádí Mališ, který se v oblasti duševního vlastnictví věnuje kromě stahování děl z internetu i čtečkám knih.

Mališ se původně rozhodoval mezi kariérou v medicíně a v právu. Nakonec dostudoval obě fakulty. Ve studiu pokračoval i ve Spojených státech na New York University, kde se rok věnoval smluvnímu a autorskému právu.

V poslední době se zabýval mimo jiné elektronickým poskytováním knih, zejména prostřednictvím čteček. V této souvislosti mluví o situaci, která je podle něho paradoxní: pokud si někdo koupí elektronickou knihu, tak ji už nemůže nikomu dále prodat, je-li však kniha nahrána již při koupi čtečky, pak její prodej možný je.

„Není tam paralela s knihou, kterou si koupím, přečtu, daruji nebo prodám. To u elektronických knih vůbec nefunguje,“ vysvětluje. Podle Mališe právo za internetem vždy do určité míry pokulhává, a tak stále platí zastaralé rozlišení podle toho, zda se autorské dílo nachází na nějakém hmotném nosiči, či nikoli.

Dalším problémem prý je i to, že v Česku je stále jen velmi omezená možnost legální koupě elektronických knih.

Nikdo nebude krást e-knihy falšováním IP adresy

Tomu, aby se byznys s elektronickými knihami v Česku rozběhl, brání podle Mališe to, že není možné založit efektivní organizaci, která by spravovala autorská práva všech spisovatelů elektronických knih obdobně, jako je tomu u hudby a Ochranného svazu autorského (OSA). Stejný problém se však týká celé Evropy.

„Google Book Search to vyřešil ve Spojených státech tak, že se nikoho neptal. A podobně to udělal i Amazon, který však má skutečně s autory uzavřeny individuální smlouvy,“ říká Mališ. A připomíná, že i Google na svůj postup doplatil, v USA na něj totiž byla podána skupinová žaloba a pak se v rámci tohoto sporu s většinou autorů dohodl na finanční kompenzaci a možnosti provést opt-out, tedy jejich vyřazení ze skupiny autorů, jejichž díla bude Google využívat.

Situace v Česku se od té ve Spojených státech liší. Navzdory tomu je ale možné, aby autoři společnost vydávající elektronické knihy žalovali například kvůli bezdůvodnému obohacení. „Sankce za bezdůvodné obohacení se poskytuje ve výši dvojnásobku běžného licenčního poplatku, který by jinak za užití díla bylo nutné zaplatit,“ vysvětluje Mališ. V tomto případě tu

JAK NA LICENCE ➤ Pokud chce někdo prodávat e-knihy po internetu, musí si s jejich autory vyjednat licenci na celosvětové šíření. Případně omezit přístup ze zahraničí blokováním IP adres, říká Daniel Mališ. FOTO: HN – LIBOR FOJTÍK

díž neplatí obecné pravidlo, že žalující u soudu nemůže získat více, než je způsobená škoda.

Mališ upozorňuje, že je třeba myslet i na to, jakým způsobem budou chtít prodejci knihy dále distribuovat. Budou-li je třeba chtít šířit celosvětově, což je při využití internetu prakticky vyžadováno, tak je nezbytné sjednat si s autory i licenci na celosvětové šíření. Tomuto složitému jednání se lze ovšem vyhnout tak, že stažení knihy bude možné až po rozpoznání IP adresy internetového připojení. Tím lze blokovat přístup počítačů z určitého regionu.

I když tato ochrana není vždy dokonalá, protože je možné fingovat IP adresy, Mališ se domnívá, že v praxi je dostačující. „Pokud někdo bude chtít ukradnout elektronickou knihu, tak přece nebude fingovat nějaké IP adresy, ale někde si ji přímo stáhne,“ říká.

Daniel Mališ má s elektronickými knihami i vlastní zkušenost. Když se připravoval na maratonský běh v italských Benátkách, poslouchaly mu v přípravě jako jeden ze zdrojů. E-knihy si ovšem nekoupil v Česku, nýbrž prostřednictvím amerického obchodu Amazon.

★ Sloupek

Tomáš Hülle

tomas.hulle@economia.cz

Česko? To jsou památky, pivo a rozhodčí soudy

Česko je v zahraničí pověstné vynikajícím pivem, nádhernými památkami i krásou žen. V právní oblasti je potom na světě výjimečné tím (snad spolu se Slovenskem), že zde existuje obrovské množství rozhodčích soudů či spíše rozhodčích center, která se za rozhodčí soudy vydávají. V drtivé většině zemí je rozhodčí řízení využíváno pro řešení finančně objemných sporů, které je třeba rozhodnout co nejrychleji. Proto je klasickým modelem jediný rozhodčí soud, pod jehož dohledem jsou všechny spory tohoto typu řešeny. Tedy kromě Česka.

Rozhodčí řízení je založeno na tom, že se obě strany domluví, že o jejich sporu rozhodne třetí osoba, tedy někdo jiný než soud. Není výjimkou, že si podnikatelé s rozhodčími centry sjednají, že budou všechny své spory přenášet na tato rozhodčí centra. V některých případech si podnikatelé mohou dokonce sami založit společnost, které se budou věnovat rozhodování pouze jejich vlastních sporů s dalšími stranami. Kdo ale potom o těchto

Rozhodčí doložky, které opravňovaly česká rozhodčí centra k rozhodování sporů, jsou neplatné.

sporech rozhoduje? Formálně dva naprosto odlišné subjekty, reálně ale podnikatelé sami o sobě. Cynik by mohl říct: Všechno je v nejlepším pořádku a o podjatosti se nemůže vůbec hovořit.

Nejvyšší soud ČR společně s Vrchním soudem v Praze se rozhodly situaci řešit už před dvěma lety. Rozhodnutí zařazené do tzv. zelené sbírky se však příliš nepromítlo do praxe a panovala nejistota. Aby Nejvyšší soud svou praxi potvrdil, v polovině května tohoto roku vydal v jiném případě další rozhodnutí. V něm jednoznačně velký senát soudu říká, že bude-li někdo vykonávat pravomoci poskytované stálým rozhodčím soudům, bude se jednat o obcházení zákona. Tedy konkrétně: rozhodčí doložky, které opravňovaly česká rozhodčí centra k rozhodování sporů, jsou neplatné. Neplatnost nebudou muset strany u soudu ani namítat, ale soud ji bude muset sám prohlásit.

Pokud tedy bude chtít podnikatel, aby byl jeho spor rozhodován jakoukoliv odlišnou institucí od soudu nebo stálého rozhodčího soudu (v současnosti jediný v ČR), bude muset přímo v rozhodčí doložce určit osobu, která jeho spor bude rozhodovat. Rozhodčí centra proto budou moci od této chvíle fungovat pouze jako poskytovatel služebního personálu nebo prostor pro rozhodování, ale již nebudou mít reálné pravomoci.

Všem v Česku tak nezbyvá než doporučit – budete-li chtít svůj spor řešit v rozhodčím řízení, přímo ve smlouvě uveďte jméno toho, kdo bude spor rozhodovat, nebo stálý rozhodčí soud. Pokud to neuděláte, skončíte v soudní soustavě.

A ještě jedna rada pro praxi – klidně nechejte rozhodčí centra rozhodnout ve váš neprospěch. Jen si potom nezapomeňte zajít k soudu, který takový nález bude muset zrušit.

★ Tip HN

KONFERENCE BUSINESS & INFORMATION FORUM 2011

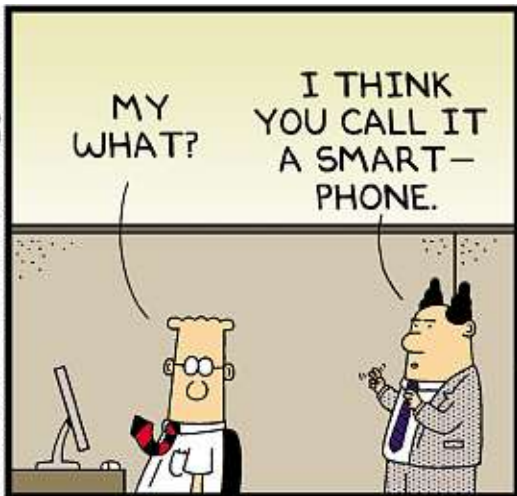

Konference spojuje podnikatele, osoby z veřejné sféry i právníky, kteří se pohybují v oblasti informačních technologií. Budou se zde řešit otázky konkurenceschopnosti, role informačních a komunikačních technologií v byznysu, cloud computing nebo e-government. Říká se, že informační technologie předbíhají právo. Pokud tak chce nejen právník, který se věnuje právu informačních technologií, získat aktuální informace o dění v oboru, může se na konferenci seznámit mimo jiné s problémy, které v současnosti významní podnikatelé řeší.

ENGLISH WITH DILBERT

➤ Bezpečáci mi říkali, že nemáš zapnuté svoje sledovací zařízení.

➤ Moje co? Myslím, že tomu říkáš „chytrý telefon“.

➤ K tomu bych měl pár otázek. Pošli si je SMSkou, já si je pak přečtu.